

Raport

privind controlul de legalitate al actelor
autorităților administrației publice locale,
exercitat de către oficiile teritoriale ale
Cancelariei de Stat în anul 2016

Chișinău-2017

CUPRINS:

INTRODUCERE

- I. Oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat - subiecții controlului administrativ. Principiile controlului administrativ.
Pagina _2_**
- II. Specificul organizării controlului de legalitate de către oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat.**
- 2.1. statistica generală privind examinarea actelor administrative în anul 2016;*
2.2. acte administrative emise cu derogări de la legislație;
2.3. procesele inițiate în instanța contenciosului administrativ și finalitatea acestora.
- Pagina _3-15_**
- III. Asigurarea conformității actelor administrative ale autorităților administrației publice locale prevederilor cadrului normativ și legal – preocuparea oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat.
Pagina _15-17_**
- IV. Examinarea corespondenței parvenite în oficiu.
Pagina _17-18_**
- V. Definirea problemelor ale oficiilor teritoriale din domeniul controlului administrativ de legalitate și recomandările Cancelariei de Stat.
Pagina _18-21_**

REZUMAT

Pagina _22-23_

Introducere

Activitatea Oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat, conduse de reprezentanții Guvernului în teritoriu, în domeniul controlului administrativ de legalitate pe parcursul anului 2016, este descrisă în raportul generalizat de mai jos.

Ca rezultat al analizei datelor anuale, prezentate de cele 10 ofiții teritoriale, au fost descrise acțiunile și măsurile întreprinse de către acestea în vederea executării controlului administrativ de legalitate a actelor emise/adoptate de către autoritățile publice locale de nivelurile întâi și al doilea, precum și a celor din cadrul unității teritoriale autonome cu statut juridic special.

Scopul controlului administrativ, realizat de către instituția reprezentantului Guvernului în teritoriu, constă în asigurarea respectării Constituției, a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, a Legii nr.436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală, a altor acte legislative și normative de către autoritățile administrației publice locale.

Totodată, îndeplinirea acestei atribuții importante de către ofițiile teritoriale ale Cancelariei de Stat și efortul depus din partea șefilor instituțiilor în cauză, în final sunt îndreptate spre conlucrarea eficientă cu autoritățile administrației publice locale din aria de deservire, întru prevenirea adoptării actelor ilegale.

Prezentul Raport a fost elaborat de către Direcția Control Administrativ, subdiviziune responsabilă de coordonarea activității ofițiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat.

Astfel, întru asigurarea transparenței controlului administrativ, în condițiile prevederilor *art.72 din Legea nr.436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală*, Cancelaria de Stat prezintă Guvernului acest raport.

I. Ofițiile teritoriale ale Cancelariei de Stat - subiecții controlului administrativ. Principiile controlului administrativ.

”Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea ofițiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.845 din 18.12.2009 cu privire la ofițiile teritoriale ale Cancelariei de Stat stabilește expres, că ofițiile teritoriale ale Cancelariei de Stat sunt menite să îndeplinească prerogativele acordate prin Legea nr.435 din 28.12.2006 privind descentralizarea administrativă, Legea nr.436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală și alte acte normative din domeniu privind implementarea politicilor de descentralizare administrativă și ***controlul asupra legalității actelor adoptate sau emise de autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi și al doilea pe teritoriul în care acestea își desfășoară activitatea.***

La fel, prevederile art.62, art.63 din Legea nr.436/2006 prestabilesc, că de organizarea controlului administrativ al activității autorităților administrației publice locale este responsabilă Cancelaria de Stat, acesta fiind exercitat nemijlocit de Cancelaria de Stat sau de ofițiile sale teritoriale, conduse de reprezentantul Guvernului în teritoriu.

Totodată, controlul administrativ, exercitat din partea oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat, se întemeiază pe următoarele principii:

- exercitarea acestuia numai potrivit procedurilor și în cazurile prevăzute de legislația în vigoare;
- respectarea proporționalității între amploarea intervenției autorității de control și importanța intereselor pe care le protejează;
- neadmiterea limitării dreptului autorității administrației publice locale de a administra în mod autonom, în condițiile legii, afacerile ce țin de propria competență.

Conducerea generală a oficiului este asigurată de șeful Oficiului, care este reprezentantul Guvernului în teritoriu. În activitatea sa șeful Oficiului este asistat de șefii adjuncți ai Oficiului (numărul acestora fiind stabilit, în funcție de numărul raioanelor din aria de activitate a oficiului respectiv).

Astfel, pe teritoriul Republicii Moldova activează **10** Oficii teritoriale ale Cancelariei de Stat, care deservește următoarele unități administrativ-teritoriale:

1. **Oficiul teritorial Bălți:** municipiul Bălți, raionul Fălești, raionul Glodeni, raionul Rîșcani, raionul Sîngerei;
2. **Oficiul teritorial Cahul:** raionul Cahul, raionul Cantemir, raionul Taraclia;
3. **Oficiul teritorial Chișinău:** municipiul Chișinău, raionul Criuleni, raionul Dubăsari, raionul Ialoveni, raionul Strășeni;
4. **Oficiul teritorial Căușeni:** raionul Căușeni, raionul Anenii Noi, raionul Ștefan Vodă;
5. **Oficiul teritorial Comrat:** Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia;
6. **Oficiul teritorial Edineț:** raionul Edineț, raionul Briceni, raionul Dondușeni, raionul Ocița;
7. **Oficiul teritorial Hîncești:** raionul Hîncești, raionul Leova, raionul Cimișlia, raionul Basarabeasca;
8. **Oficiul teritorial Orhei:** raionul Orhei, raionul Rezina, raionul Șoldănești, raionul Telenești;
9. **Oficiul teritorial Soroca:** raionul Soroca, raionul Drochia, raionul Florești;
10. **Oficiul teritorial Ungheni:** raionul Ungheni, raionul Nisporeni, raionul Călărași.

II. Specificul organizării controlului de legalitate de către oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat.

Procedura controlului de legalitate este expres stabilită în Legea nr.436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală (art.64-69).

Astfel, oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat sunt abilitate cu atribuția de a exercita următoarele tipuri de control asupra actelor autorităților administrației publice locale de ambele nivele:

- controlul obligatoriu;
- controlul facultativ;
- controlul solicitat de autoritatea administrației publice locale;

- controlul solicitat de persoanele vătămate.

De menționat, că în condițiile cadrului normativ și legal din domeniul activității administrației publice locale, autoritățile publice locale (consiliile locale/ raionale/ municipale, primarii/pretorii, președinții de raion, Bașcanul Găgăuziei, Adunarea Populară și Comitetul Executiv al Găgăuziei) adoptă și emit un șir de acte administrative, care se supun controlului, în condițiile procedurii stabilite, de către oficiile teritoriale.

Astfel, **controlului obligatoriu** se supun: *deciziile consiliilor locale de nivelurile întâi și al doilea; actele normative ale primarului, ale președintelui raionului și ale pretorului; actele privind organizarea licitațiilor și actele privind atribuirea de terenuri; actele de angajare și cele de încetare a raporturilor de serviciu sau de muncă ale personalului administrației publice locale; actele care implică cheltuieli sau angajamente financiare de peste 30 mii lei - în unitatea administrativ-teritorială de nivelul întâi și de peste 300 mii lei- în unitatea administrativ-teritorială de nivelul al doilea; actele, emise în exercitarea unei atribuții delegate de stat autorităților administrației publice locale;*

Controlului facultativ de legalitate poate fi supus orice act emis de autoritatea publică locală menționată supra, care nu constituie obiectul unui control obligatoriu.

Controlului solicitat de autoritatea administrației publice locale se supun actele administrative emise de autoritatea executivă (solicitarea fiind înaintată de către consiliul local respectiv, în cazul în care consideră că acesta este ilegal) sau de către primarul, președintele raionului sau secretarul consiliului local, în cazul în care consideră că decizia consiliului local este ilegală.

În ceea ce privește **controlul solicitat de persoanele vătămate** menționăm, că acest tip de control se exercită de către oficiul teritorial, în cazul depunerii unei cereri din partea persoanei fizice sau juridice ce se consideră vătămată într-un drept al său printr-un act administrativ.

De notat, că toate tipurile de control indicate supra, urmează a fi exercitate de către oficiile teritoriale în anumiți termeni și anumite condiții, stabilite de lege.

Astfel, din data primirii actelor (expediate de secretarul consiliului local respectiv, desemnat prin lege în calitate de persoană responsabilă de această obligație), *oficiile teritoriale dispun de 30 de zile pentru:*

a) în cazul controlului obligatoriu

- expunerea poziției vizavi de legalitatea actului administrativ prezentat;
- notificarea actului, în cazul în care consideră, că acesta a fost adoptat/emis cu încălcarea prevederilor legale;
- sesizarea autorității emitente despre actul Notificat (cu solicitarea aducerii acestuia în concordanță cu cadrul legal și normativ: prin modificare, completare, abrogare);
- sesizarea directă a instanței contenciosului administrativ, în cazul în care consideră că actul poate avea consecințe grave sau în scopul prevenirii unei pagube iminente.

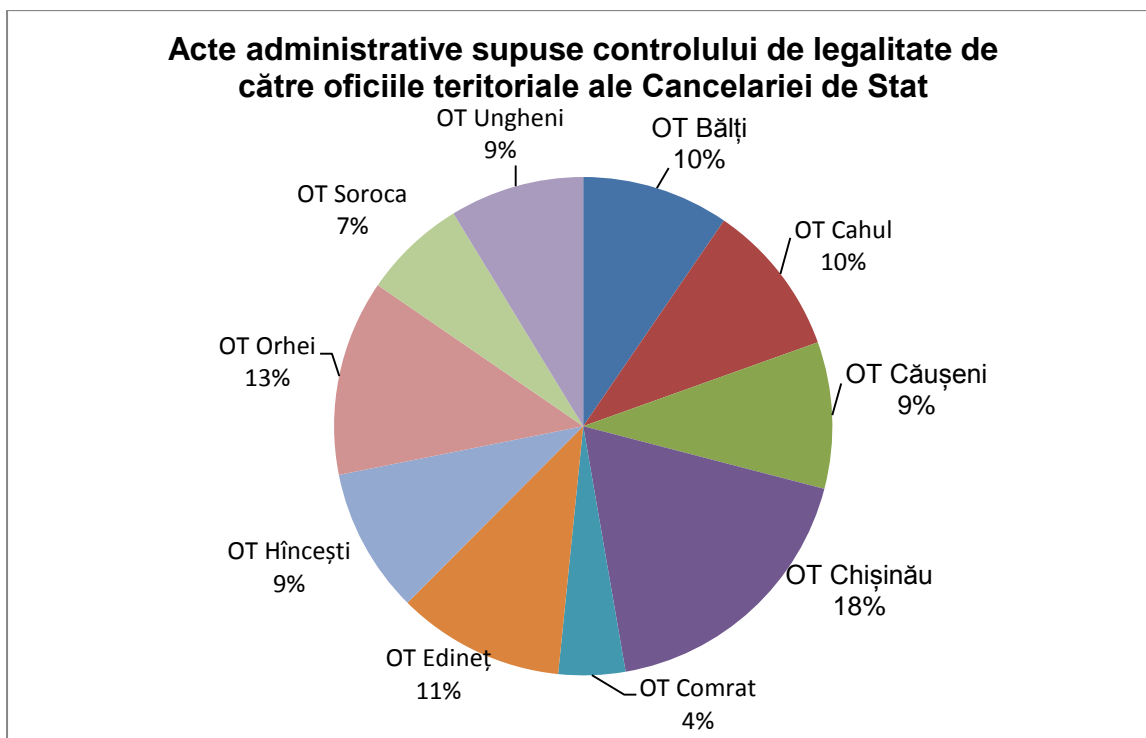
b) în cazul controlului facultativ – supunerea controlului de legalitate a oricărui act, inclus în lista prezentată pînă la data de 10 a fiecărei luni de către secretarul

consiliului local, cu respectarea procedurii stabilite pentru actele administrative verificate de oficiu în mod obligatoriu;

- c) în cazul controlului solicitat de autoritatea administrației publice locale - declanșarea procedurii controlului de legalitate (prevăzute de art.66 al Legii nr.436/2006) sau respingerea cererii cu încunoștințarea solicitantului și indicarea motivelor respingerii (în termen de 30 de zile de la data primirii cererii);
- d) în cazul controlului solicitat de persoanele vătămate într-un drept al său printr-un act administrativ al autorității administrației publice locale – inițierea procedurii de verificare a actului, indicat în cererea solicitantului sau respingerea adresării cu indicarea motivelor. Menționăm, că exercitarea dreptului în cauză nu lipsește solicitantul de dreptul sesizării directe a instanței de contencios administrativ, în condițiile legii.

2.1. Statistica generală privind examinarea actelor administrative în anul 2016.

Potrivit datelor prezentate de cele 10 oficii teritoriale ale Cămarilor de Stat, în perioada de referință au fost supuse controlului de legalitate **172601** acte administrative. Comparativ cu anul 2015 volumul actelor emise/adoptate de autoritățile administrației publice locale de ambele nivele **a crescut cu 639 acte** (or, cifra totală în anul 2015 a constituit **171962** acte).

Astfel, totalurile pentru anul 2016, pentru fiecare oficiu în parte, sunt următoarele:

- OT Bălți - 16495 acte;
- OT Cahul - 17221 acte;
- OT Căușeni – 16420 acte;
- OT Chișinău – 31462 acte;
- OT Comrat – 7475 acte;

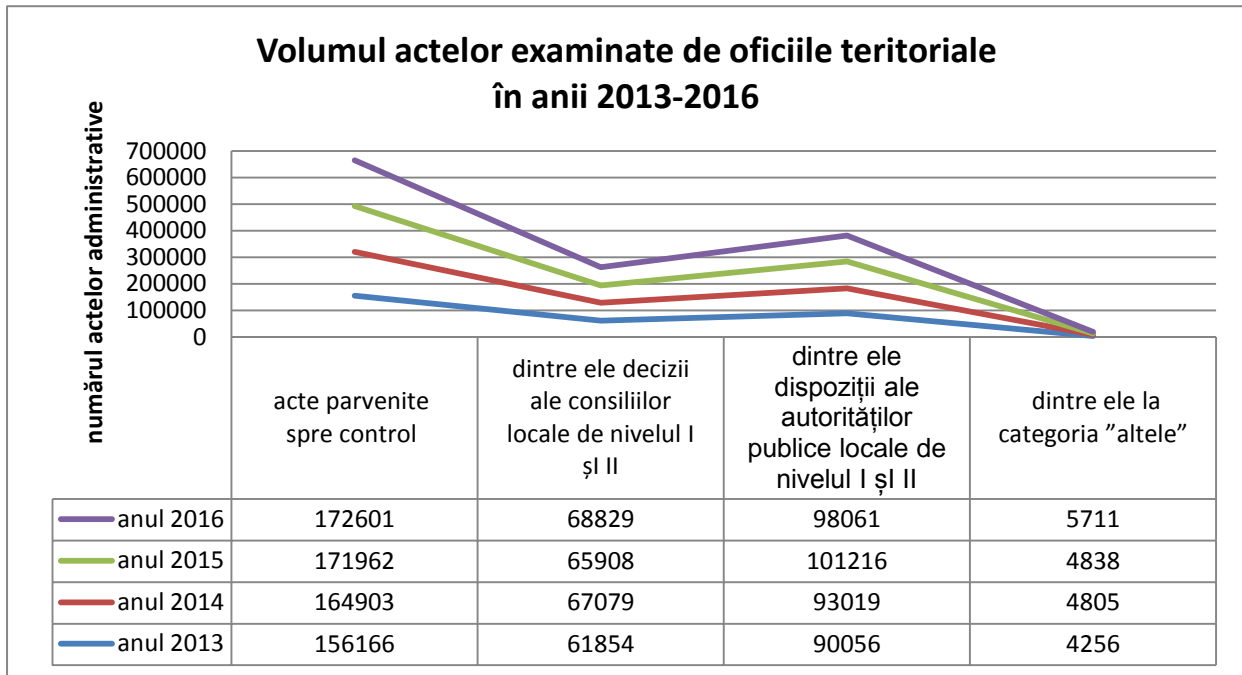
OT Edineț - 18743 acte;
OT Hîncești – 16227 acte;
OT Orhei – 21933 acte;
OT Soroca – 11571 acte;
OT Ungheni – 15054 acte.

Din numărul total al actelor (172601), supuse controlului administrativ:

- 5175 - decizii ale consiliului municipal/raional (nivelul II);
- 63654 – decizii ale consiliului local (nivelul I);
- 11275 –dispoziții ale primarului municipiului/președintelui de raion/a Comitetului Executiv a Găgăuziei;
- 84965 – dispoziții ale primarului;
- 1821 – dispoziții ale pretorului;
- 5711 – acte la categoria ”altele” (contracte de licitații, achiziții, etc.).

De menționat, că în aria de activitate a oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat sunt incluse următoarele unități administrativ-teritoriale (în descreștere):

- 1) OT Chișinău - 5 autorități publice locale de nivelul II (primăria municipiului Chișinău, raioanele Ialoveni, Strășeni, Dubăsari, Criuleni), 112 unități administrativ-teritoriale de nivelul I (primăriile orășenești, satești, comunale) și 5 preturi (sectorul Centru, Rîșcani, Botanica, Ciocana, Buiucani);*
- 2) OT Bălți include 5 autorități publice locale de nivelul II (primăria municipiului și 4 raioane) și 80 unități administrativ-teritoriale (nivelul I);*
- 3) OT Orhei - 4 autorități publice locale de nivelul II (4 raioane) și 117 autorități locale de nivelul I ;*
- 4) OT Edineț - 4 autorități publice locale de nivelul II (4 raioane) și 103 unități administrativ-teritoriale (nivelul I);*
- 5) OT Hîncești include 4 autorități publice locale de nivelul II (4 raioane) și 94 unități administrativ-teritoriale de nivelul I;*
- 6) OT Soroca include 3 autorități publice locale de nivelul II (3 raioane) și 104 unități administrativ-teritoriale de nivelul I;*
- 7) OT Ungheni include 3 autorități publice locale de nivelul II (3 raioane) și 84 unități administrativ-teritoriale de nivelul I;*
- 8) OT Cahul include 3 autorități publice locale de nivelul II (3 raioane) și 79 unități administrativ-teritoriale de nivelul I;*
- 9) OT Căușeni include 3 autorități publice locale de nivelul II (3 raioane) și 76 unități administrativ-teritoriale de nivelul I;*
- 10) OT Comrat - 2 autorități de nivelul II (Adunarea Populară și Comitetul Executiv al Găgăuziei) și 25 unități administrativ – teritoriale de nivelul I .*

Datele prezentate arată o creștere continuă a numărului actelor emise/adoptate de către autoritățile administrației publice locale și ulterior transmise spre verificare oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat. Or, diferența comparativă cu anul 2013 constituie **16435 acte** (în anul 2016).

După cum a fost menționat supra, oficiile teritoriale exercită, în condițiile prevederilor Legii nr.436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală, 4 tipuri de control (*obligatoriu, facultativ, la solicitarea APL și a persoanelor, ce se consideră vătămăte*).

Astfel, în perioada de referință, instituțiile reprezentantului Guvernului în teritoriu au supus **controlului obligatoriu 166488 acte**: dintre acestea - **68829 decizii ale autorităților deliberative, 91948 – dispoziții ale autorităților executive și 5711 acte** la compartimentul "altele" (*proces-verbale/contracte de licitații și achiziții, pachete de documente ce au stat la baza adoptării unor decizii ale consiliilor locale, etc.*).

Controlului facultativ au fost supuse **6113 acte**, dintre care: **969 acte ale președinților de raion și 5144 acte ale primarilor**.

Totodată, **la solicitarea APL** oficiile teritoriale au verificat **32** de acte, dintre care: un act al Consiliului raional, 28 decizii ale consiliului local, 2 dispoziții ale primarilor și un act din categoria "altele".

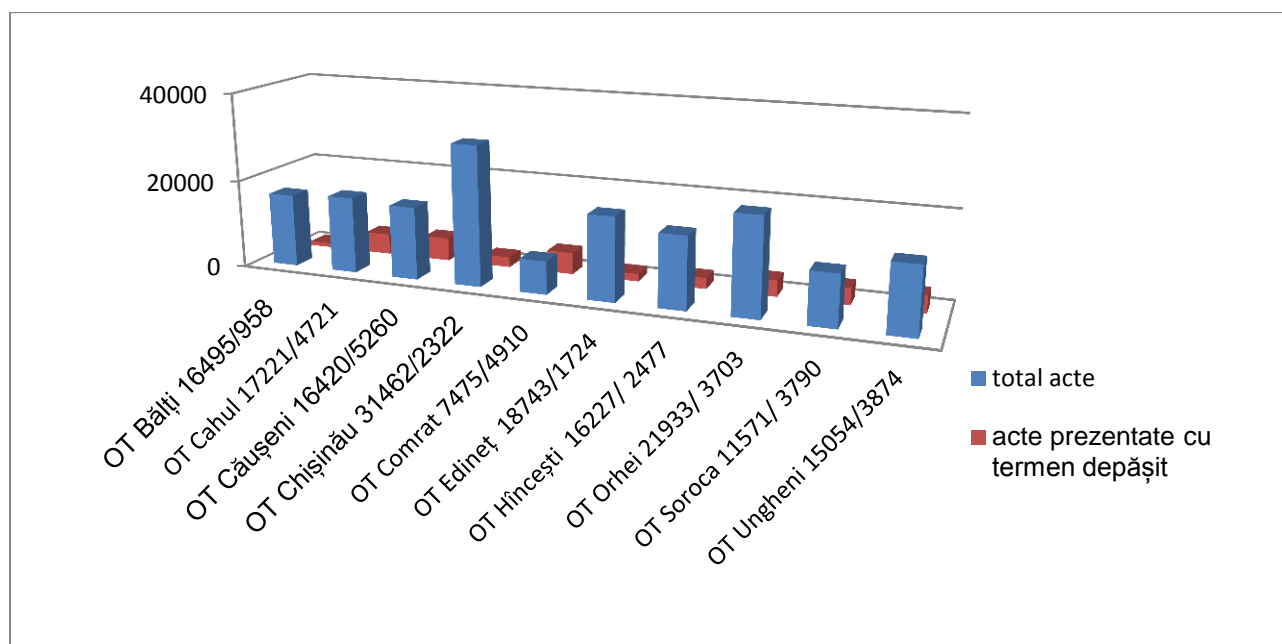
La fel, în baza **solicităților persoanelor vătămăte** au fost suplimentar examinate **233 acte**, dintre care: 9 decizii ale Consiliului raional, 154 decizii ale consiliilor locale, 3 dispoziții ale președintelui de raion, 35 dispoziții ale primarilor și 32 acte din categoria "altele". Comparativ cu *anul 2014 (155 cazuri de adresare)* și *anul 2015 (210 solicitări)*, în perioada de referință se atestă o creștere a astfel de verificări din partea oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat.

Cu referire la alte tipuri de solicitări menționăm, că oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat au prezentat următoarele date:

- **14** acte au fost supuse controlului la sesizarea Cămarilor de Stat (în baza adresărilor din partea persoanelor fizice, juridice, varii instituții către CS), dintre care: 6 acte ale Consiliului raional (OT Orhei, OT Soroca, OT Ungheni); 5 decizii ale consiliilor locale (OT Edineț, OT Soroca, OT Ungheni); 3 acte din categoria "altele" (OT Edineț);
- **118** acte ale APL au fost verificate repetat (fiind supuse controlului anterior de legalitate) la sesizarea altor autorități administrative, deputați în Parlament, organe de drept, etc. Astfel, cel mai mare număr de sesizări la acest compartiment a primit Oficiul teritorial Orhei (97), urmat de OT Ungheni (11), OT Edineț și OT Soroca (a câte 5 cazuri). În acest context, mai multe sesizări au vizat deciziile consiliilor locale (86 acte), iar 29 solicitări au fost în privința dispozițiilor primarilor și 3 cazuri- ce vizau deciziile Consiliului raional.

Cu referire la respectarea termenelor de prezentare a actelor spre control oficiilor teritoriale ale Cămarilor de Stat (expres stabilite prin **art.64 alin.(2)** al Legii nr.436/2006 și anume, *o copie de pe orice act se expediază obligatoriu oficiului teritorial în termen de 5 zile de la semnarea acestuia*) din partea autorităților administrației publice locale de ambele nivele din aria de activitate menționăm, că în perioada de referință din numărul total de acte **172601** au fost **prezentate tardiv 33739** acte administrative. Or, procentul actelor prezentate cu depășirea termenului constituie **19,54%**. Comparativ cu anii precedenți - 2014 (28,5%) și anul 2015 (23,47%) se atestă micșorarea numărului actelor prezentate la oficii cu întârziere.

În diagrama de mai jos sunt prezentate datele pe fiecare oficiu teritorial în parte privind numărul actelor parvenite tardiv în anul 2016 (*prima cifră indică numărul total de acte/ prin bară este indicat numărul actelor prezentate cu termen depășit*).

Cu referire la prezentarea actelor spre control din partea unor autorități din Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia, a fost înregistrată o dinamică pozitivă și

anume, *Consiliul municipal Comrat*, care **nu a prezentat niciodată actele** sale spre control Oficiului teritorial Comrat, le-a **prezentat pe parcursul anului 2016**, în condițiile procedurii stabilite.

În ceea ce privesc hotărârile Comitetului Executiv al Găgăuziei – *în perioada de referință* procedura transmiterii a avut loc prin intermediul Cancelariei de Stat. Or, potrivit *art.17 alin.(3) din Legea nr.344 din 23.12.1994 privind statutul juridic special al Găgăuziei*, Comitetul Executiv al Găgăuziei **periodic a remis** în adresa Guvernului procesele-verbale ale ședințelor organului executiv. Ulterior, acestea au fost transmise reprezentantului Guvernului în teritoriu pentru examinare și întreprinderea acțiunilor, în limitele atribuțiilor și procedurii stabilite.

În scopul micșorării numărului actelor prezentate cu depășirea termenului, șefii oficiilor teritoriale au menționat în Rapoarte, că au întreprins acțiuni, în limitele atribuțiilor funcționale, pentru redresarea situației.

Astfel, în perioada de referință, **3 oficii: OT Bălți (rl Rîșcani); OT Hîncești-6 demersuri pentru secretarii consiliilor locale** din satele *Bujor, Cărpineni, Ceadâr, Javgur și Sadaclia*; **OT Edineț - 3 demersuri** (pentru secretarii Consiliului raional Briceni, Consiliului orășenesc Briceni, sat.Grimăncăuți) s-au adresat către Inspectoratele de Poliție din aria de activitate pentru atragerea la răspundere contravențională (art.349 alin.(1) al Codului Contravențional) a persoanelor responsabile pentru nerespectarea prevederilor art.64 alin.(1), alin.(2) și art.65 alin.(1) al Legii nr.436/2006 privind administrația publică locală. *Or, de către reprezentanții Guvernului în teritoriu a fost constatat, că această măsură aduce rezultate scontate și responsabilizează unii secretari locali în vederea respectării normelor legale menționate.*

Celelalte **7 oficii** teritoriale au indicat, că **periodic avertizează secretarii consiliilor locale** în cazul, în care ultimii sistematic nu se încadrează în termenul stabilit pentru prezentarea actelor administrative spre control.

2.2. *Acte administrative emise cu derogări de la legislație.*

În procesul examinării volumului de acte administrative ale autorităților administrației publice locale de nivelul I și II, oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat sunt împuternicite să sesizeze autoritatea emitentă, în cazul în care consideră că anumit act prezentat spre control, este emis cu abateri de la cadrul normativ și legislativ al țării. În cazul exercitării controlului obligatoriu al legalității, Notificarea trebuie înaintată într-un termen de 30 de zile de la data primirii copiei de pe act.

Astfel, în perioada de referință, oficiile teritoriale au **considerat ca ilegale 4232** acte administrative, ceea ce constituie **2,45 %** din numărul total de acte parvenite

spre control (172601 acte). **Comparativ cu anii precedenți 2014 (3146 acte sesizate) și anul 2015 (3707 acte notificate) se atestă creșterea continuă a ilegalităților admise de autoritățile deliberative și executive în procesul adoptării/emiterii actelor administrative.**

Cel mai mare număr de contestații are înregistrat Oficiul teritorial Chișinău – 862 acte, urmat de OT Bălți cu 852 acte. Cel mai mic număr de acte notificate este înregistrat la OT Soroca – 103.

Astfel, datele raportului la compartimentul ”Acte administrative notificate” sunt următoarele (din numărul total de 4232 acte sesizate):

- 220 decizii ale consiliului raional/municipal;
- 2591 decizii ale consiliilor locale de nivelul I;
- 298 dispoziții ale președintelui de raion/ primarul general;
- 866 dispoziții ale primarilor de nivelul I;
- 41 dispoziții ale pretorilor;
- 216 – alte acte.

Potrivit procedurii stabilite de Legea nr.436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală, în termen de 30 de zile de la data primirii notificării, autoritatea locală emitentă trebuie să modifice sau să abroge actul contestat (art.68 alin.(3), (4)). În cazul în care autoritatea locală emitentă își menține poziția și nu reexaminează actul notificat sau în cazul tăcerii autorității locale emitente în termen de 60 de zile de la data notificării, oficiul teritorial sesizează instanța de contencios administrativ.

În acest fel, **din 4232 acte notificate**: în **722** de cazuri APL au **respins** sesizările (*17,07% din nr. total al notificărilor*); în **1654** cazuri actele contestate au fost **abrogate** (*39,08% din nr. total al notificărilor*); în **586** cazuri autoritățile emitente, la solicitarea oficiilor teritoriale au **modificat** actele sale (*13,84% din nr. total al notificărilor*); în **317** cazuri au **completat** actele, conform cerințelor oficiilor teritoriale (*7,49% din nr. total al notificărilor*), iar **953** de Notificări la sfârșitul perioadei de referință s-au aflat **în examinare** la autoritățile emitente.

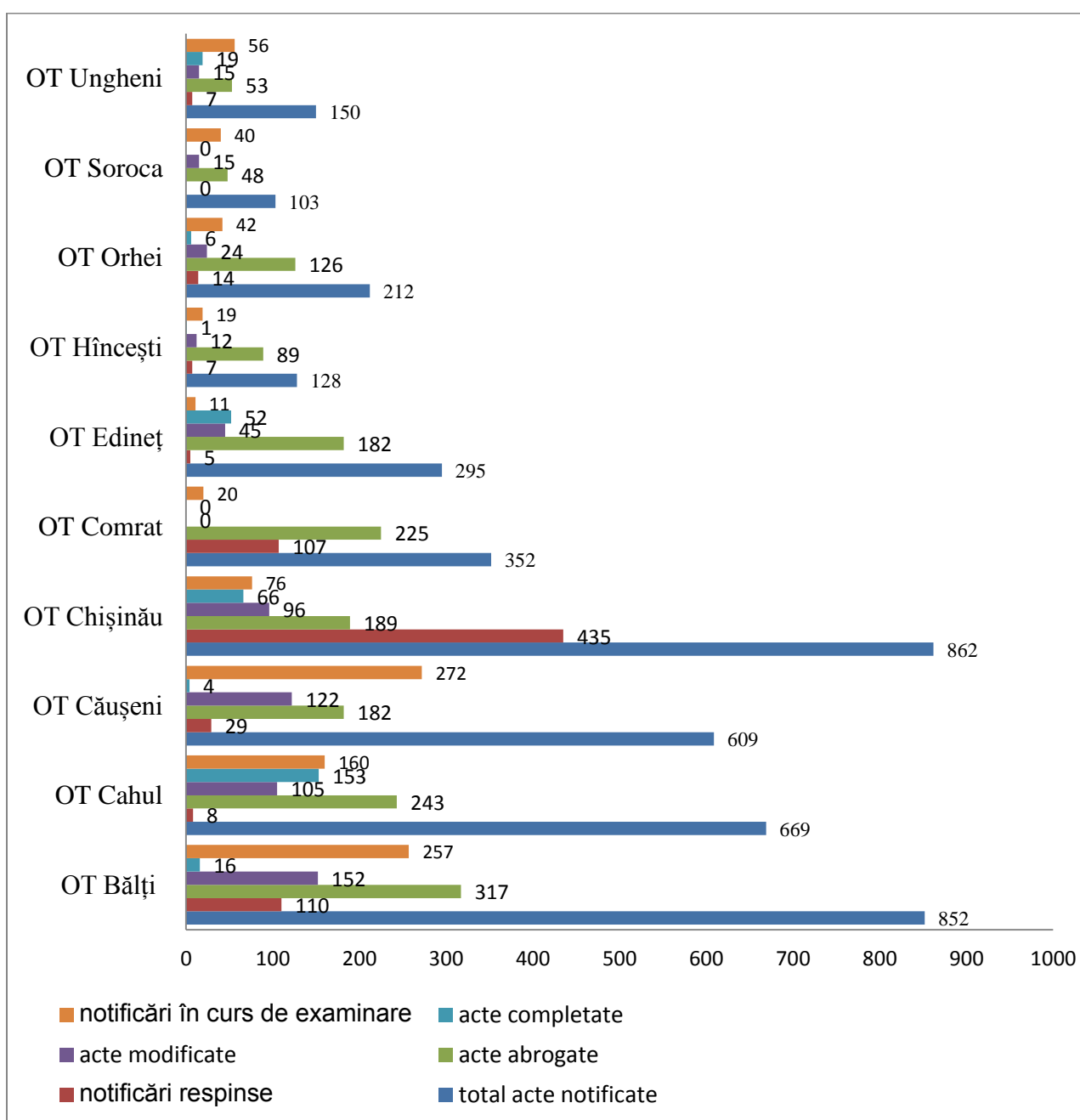
Or, în situația descrisă constatăm, că **în 2557 cazuri din 4232, autoritățile publice locale de ambele nivele s-au conformat** cerințelor înaintate de oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat și *au abrogat, modificat sau completat actele sesizate, ceea ce constituie 60,42%* din numărul total de notificări înaintate. Totodată, numărul cazurilor neexaminat (*953 acte - 22,51%*) rămâne a fi destul de mare, fapt ce influențează obținerea datelor clare și definitive la acest compartiment.

Având în vedere specificul activității **Oficiului teritorial Comrat** (activitatea în teritoriu a Adunării Populare și Comitetului Executiv a Găgăuziei), șeful Oficiului a menționat în Raport, că în anul 2016 **a Notificat de 2,5 ori mai multe** acte administrative (352), decât în anul 2015. **Motivul creșterii numărului actelor se datorează prezentării de către Primăria municipiului Comrat a actelor administrative spre control, neprezentate de către ultima timp de 5 ani.** Ca rezultat, oficiul **a depistat un șir de încălcări, care au fost sesizate.**

La fel, **problema neprezentării actelor spre control**, conform procedurii stabilite, rămîne a fi actuală pentru **Comitetul Executiv al Găgăuziei**, care **nu se conformează procedurii** și, cu depășirea termenului (periodic), remite în adresa Guvernului extrasele din procesele-verbale ale ședințelor autorității executive, care se remit, după recepționare, Oficiului teritorial Comrat.

Totodată, reprezentantul Guvernului în teritoriu din Comrat a constatat, că **s-a majorat numărul sesizărilor acceptate** din partea autorităților administrației publice locale din municipiul Comrat, fapt ce a contribuit la **micșorarea numărului proceselor de judecată**.

În tabelul de mai jos sunt incluse datele referitor la acțiunile întreprinse de către autoritățile administrației publice locale de ambele nivele privind actele sesizate de către oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat.

Cu referire la domeniile derogărilor admise de autoritățile administrației publice locale, de către cele 10 oficii teritoriale ale Cancelariei de Stat au fost raportate următoarele:

- 420 acte din categoria ”raporturi de serviciu/muncă”;
- 885 acte la subiectul ”relații funciare”;
- 155 cazuri din domeniul ”construcțiilor”;
- 700 acte la compartimentul ”gestionarea patrimoniului public”;
- 637 de acte din domeniul ”buget și finanțe”;
- 714 din categoria ”administrație publică locală”;
- 296 derogări în organizarea licitațiilor;
- 425 cazuri la compartimentul ”altele”.

Total - 4232 acte.

Analiza datelor prezentate supra arată, că cele mai problematice subiecte, în care autoritățile deliberative și executive ale administrației publice locale admit ilegalități, rămân a fi domeniile funciare, gestionarea patrimoniului public, administrație publică locală, buget și finanțe.

Pentru exemplu, enumerăm doar unele situații relatate de oficiile teritoriale la compartimentele descrise supra.

”Raporturi de serviciu/muncă”:

- stabilirea greșită a sporului pentru performanță colectivă;
- acordarea concediilor de odihnă cu calcularea greșită a duratei concediului;
- angajarea, prin contract individual de muncă, în funcție publică;
- delegarea eronată a atribuțiilor de funcție;
- angajarea persoanelor, contrar prevederilor legale.

”Relații funciare”:

- vânzarea-cumpărarea terenurilor aferente obiectivelor private cu calcularea greșită a prețului de vânzare;
- transmiterea în arendă a terenurilor proprietate publică, fără organizarea licitației;
- schimbul terenurilor;
- atribuirea ilegală a terenurilor cu titlu gratuit;
- modificarea hotarelor și suprafețelor terenurilor, fără a ține cont de categoria terenurilor;
- expunerea la licitație a terenurilor neînregistrate în Registrul bunurilor imobile.

”Gestionarea patrimoniului public”:

- transmiterea cu titlu gratuit a bunului cu încălcarea prevederilor legislației;
- adoptarea actelor, prin care se asumă dreptul de posesiune, dispoziție, folosință asupra bunurilor, care nu sunt în proprietate;
- stabilirea prețului bunului proprietate publică fără evaluarea acestuia de către autoritatea emitentă;
- neînregistrarea bunurilor proprietate publică în registrul bunurilor imobile.

”Administrație publică locală”:

- emiterea dispozițiilor cu încălcarea prevederilor din domeniul comerțului interior;

- nerespectarea termenului la convocarea ședințelor consiliului local;
- aplicarea eronată a clauzelor de emitere în decizii și dispoziții;
- desemnarea neconformă a aleșilor locali pentru diferite activități ale autorităților publice locale.

"Buget și finanțe":

- operarea modificărilor (rectificărilor) în bugetele locale;
- distribuirea incorectă a mijloacelor financiare din Fondul de rezervă a unităților administrativ-teritoriale;
- adoptarea deciziilor de alocare a mijloacelor bănești, fără acoperire financiară;
- acordarea premiilor funcționarilor publici și primarilor cu încălcarea prevederilor legislației;
- stabilirea taxelor pentru unitățile comerciale, care nu se regăsesc în Clasificatorul Activităților din Economia Moldovei.

În scopul prevenirii încălcărilor și derogărilor de la legislația în vigoare, contribuirea la stabilirea și dezvoltarea unor relații de conlucrare eficientă între autoritățile publice locale, șefii oficiilor teritoriale, **în caz de necesitate**, instituie în comun cu reprezentanții autorităților administrației publice locale, **comisii competente** pentru a examina circumstanțele ce au servit drept temei pentru adoptarea deciziilor considerate ilegale. Hotărârile comisiilor, după caz, sunt recomandate autorităților administrației publice locale.

Astfel, în perioada de referință 2 oficii teritoriale din 10 au organizat ședințele comisiilor speciale (**OT Chișinău și OT Ungheni**). Ambele oficii au raportat, că pe parcursul anului 2016 au organizat și desfășurat **a câte 6 ședințe**, la care au examinat peste **35** de acte administrative, emise/adoptate cu derogări de la legislația în vigoare.

În rezultatul ședințelor petrecute, au fost determinate și discutate cauzele, care au dus la adoptarea actelor administrative ilegale. Prin urmare, comisiile au venit cu un șir de recomandări în adresa autorităților publice locale deliberative și executive vizate.

2.3. **Procesele inițiate în instanța contenciosului administrativ și finalitatea acestora.**

Pe parcursul anului 2016 oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat, în temeiul art.68 alin.(4) al Legii nr.436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală, **au înaintat 816 acțiuni** în instanța contenciosului administrativ, ceea ce constituie **19,28%** din numărul Notificărilor înaintate (4232). Comparativ cu anii precedenți (*anul 2013- 751; anul 2014 – 820; anul 2015 – 800*) se constată stabilitatea relativă a cazurilor inițiate în instanță.

Totodată, în perioada de referință, au fost **primite spre examinare 811 cazuri**. În 3 cazuri instanța a refuzat să primească cererile de chemare în judecată (înaintate de OT Chișinău) și în 2 cazuri – cererile depuse de OT Bălți au fost restituite.

Cu referire la examinarea cererilor depuse, oficiile teritoriale au raportat următoarele date:

- în **96** de cazuri acțiunile au fost retrase/ oficiile au renunțat la acțiunile înaintate pe motivul, că *o parte din autoritățile publice locale în procesul examinării*

Notificărilor înaintate, din varii motive nu s-au încadrat în termen și nu au răspuns la sesizările înaintate. Ulterior, când oficiul teritorial a depus cererea în instanța contenciosului administrativ, autoritățile publice locale vizate au adus în ședință judiciară actele solicitate de oficiu (fie actul administrativ abrogat/modificat/completat, materialele confirmative ce au stat la baza emiterii actului, alte rezultate asupra actelor sesizate, etc.). O dată cu satisfacerea cerințelor înaintate, oficiile teritoriale își retrag acțiunile înaintate;

- în **4** cazuri cererile au fost scoase de pe rol de instanța contenciosului administrativ (OT Chișinău);
- **225** acțiuni înaintate au fost admise (27,74%);
- **32-** respinse (3,94%);
- la finele anului 2016 în instanțe se aflau în examinare **454** dosare.

În tabelul de mai jos sunt arătate datele privind acțiunile înaintate *în perioada de referință* de cele 10 oficii teritoriale ale Cancelariei de Stat (inclusiv, **11** acțiuni înaintate de OT Comrat privind **actele Adunării Populare a Găgăuziei**):

Oficiul teritorial	Bălți	Cahul	Căușeni	Chișinău	Comrat	Edineț	Hîncești	Orhei	Soroca	Ungheni	total
cereri depuse	143	9	29	481	84	6	7	27	21	9	816
cereri primite spre examinare	141	9	29	478	84	6	7	27	21	9	811
refuzuri de a primi cererea				3							3
cereri restituite	2										2
cazuri de retragere /renunțare la acțiune de către OT	30	3		54		2	1	6			96
cazuri de suspendare a examinării											0
cazuri de încetare a procesului											0
cazuri de scoatere a cererii de pe rol				4							4
cereri admise	17	1		156	31	4	4	2	7	3	225
cereri respinse	4	1		25	1			1			32
cereri în proces de examinare	90	4	29	239	52		2	18	14	6	454

Subliniem, că cifrele prezentate în tabel arată doar acțiunile înaintate în perioada de referință. Pe lângă acestea, specialiștii oficiilor teritoriale au participat la următoarele procese judiciare:

	Acțiuni depuse anterior perioadei de referință, aflate în examinare în anul 2016	Apeluri înaintate în anul 2016	Apeluri depuse anterior perioadei de referință, aflate în examinare în anul 2016	Recursuri înaintate în anul 2016	Recursuri depuse anterior perioadei de referință, aflate în examinare în anul 2016
cereri depuse	689	105	62	46	23
cereri primite spre examinare	688	102	62	46	23
refuzuri de a primi cererea	0	0	0	0	0
cereri restituite	1	3	0	0	0
cazuri de retragere /renunțare la acțiune de către OT	69	0	1	0	0
cazuri de suspendare a examinării	3	0	0	0	0
cazuri de încetare a procesului	12	0	0	2	1
cazuri de scoatere a cererii de pe rol	5	0	0	0	0
cereri admise	246	32	32	22	17
cereri respinse	39	14	6	8	5
cereri în proces de examinare	314	56	23	14	0

Totodată, Oficiul teritorial Chișinău a raportat *un caz* de înaintare a acțiunii de către *organele procuraturii în interesul Cancelariei de Stat*, care la finele anului 2016 încă se afla în proces de examinare.

Oficiile teritoriale Bălți și Cahul au comunicat despre înaintarea acțiunilor, în care oficiul *figurează în calitate de intervenient principal* - a câte 2 cazuri. La fel, aceste oficii au depus 4 *Apeluri* (3 - OT Bălți și 1 - OT Cahul), în care au figurat ca intervenienți principali, dintre care *unul a fost admis*, iar 3 – sunt în proces de examinare. Comparativ cu *anul 2015 (9 procese inițiate de OT Bălți) s-a micșorat cu 5 cazuri*.

Acțiuni, în care oficiile teritoriale au participat în calitate de *intervenient accesoriu*, în anul 2016 au fost înaintate 4 (OT Chișinău), iar acțiuni similare depuse anterior perioadei de referință au fost primite spre examinare în instanță 11, dintre care 4 de la OT Bălți, 6 de la OT Chișinău și 1 de la OT Orhei. Din numărul cazurilor înaintate: 1 a fost admis, 3-respinse și 7 se află în proces de examinare. La fel, în comparație cu anul 2015, numărul proceselor inițiate este în scădere considerabilă (*de la 26 acțiuni în anul 2015 la 11- în anul 2016*).

Reieșind din datele prezentate la acest compartiment, oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat o bună parte din activitatea zilnică acordă reprezentării intereselor Cancelariei de Stat în instanțele de judecată competente.

Având în vedere numărul cererilor, aflate în proces de examinare (454) în perioada de referință și 314 acțiuni depuse anterior anului 2016, constatăm faptul,

că procesele judiciare inițiate asupra actelor administrative ale autorităților publice locale, considerate emise/adoptate cu abateri de la cadrul legal, în mai multe cazuri preocupă timpul ce depășește perioada unui an. Respectiv, raportarea finalității asupra proceselor inițiate și aflate în proces de examinare în anii 2015-2016, vor fi reflectate în anul următor.

III. Asigurarea conformității actelor administrative ale autorităților administrației publice locale prevederilor cadrului normativ și legal – preocuparea oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat.

Potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr.845 din 18.12.2009 cu privire la oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat, unele din principalele atribuții sunt:

- asigurarea realizării intereselor naționale pe plan local, care se manifestă prin respectarea actelor legislative, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor Guvernului și altor acte normative;
- organizarea controlului asupra legalității actelor adoptate sau emise de autoritățile administrației publice locale de nivelul I și II, conform legislației;
- organizarea și participarea angajaților oficiului la ședințele consiliilor locale, în comun cu autoritățile administrației publice locale;
- acordarea suportului metodologic și consultativ juridic autorităților administrației publice locale de ambele nivele;
- organizarea și desfășurarea seminarelor, lecțiilor, conferințelor, atât în cadrul oficiului, cât și în localitățile din teritoriul în care își desfășoară activitatea.

Astfel, în scopul prevenirii adoptării/emiterii actelor administrative ilegale, oficiile teritoriale au raportat, că pe parcursul anului 2016 au acordat **asistențe metodologice** autorităților administrației publice locale și altor persoane interesate (instituții de stat, serviciile publice descentralizate, persoane juridice și fizice din aria de activitate) în număr de **51482**. Ajutorul metodologic, acordat autorităților publice locale, în mare parte, se manifestă prin punerea la dispoziție a bazei legislative și informarea despre modificările actelor normative.

Referitor la modul de acordare a consultațiilor juridice oficiile au menționat, că acestea au avut loc prin:

- intermediul telefonului, e-mail;
 - orele de audiență;
 - solicitări scrise (demersuri, petiții) din partea persoanelor interesate;
- intervenții în cadrul ședințelor Consiliilor locale (minicipale/raionale/ orășenești/sătești/ comunale), precum și în cadrul ședințelor comisiilor speciale pentru examinarea circumstanțelor adoptării actelor administrative ale autorităților publice locale, considerate ilegale;
- în cadrul seminarelor și meselor rotunde, organizate și desfășurate în perioada de referință.

Pe parcursul anului 2016 cele 10 oficii teritoriale ale Cancelariei de Stat au organizat și au desfășurat **99 seminare** pentru primarii, secretarii consiliilor locale și consilierii locali. Tematica seminarelor a fost diversă și la următoarele subiecte:

- aplicarea conformă a prevederilor actelor legislative și normative la elaborarea proiectelor de acte administrative;
- reguli de tehnică legislativă;
- ținerea lucrărilor de secretariat, etc.

În scopul perfecționării și familiarizării aleșilor locali și funcționarilor din cadrul autorităților administrației publice locale cu ultimile modificări și completări a legislației și în scopul diminuării numărului de acte emise/adoptate cu abateri de la norma legală, oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat s-au deplasat în teritoriu pentru a lua parte în cadrul ședințelor consiliilor locale (*în condițiile pct.10 din HG nr.845 din 18.12.2009, care prestabilește, că angajații oficiului pot participa la ședințele consiliilor locale, fără drept de vot și implicare în lucrările acestora, doar la solicitarea președintelui ședinței, în scop de consultare sub aspectul legalității procedurii de desfășurare și a procesului de decizie luat în dezbateri la ordinea de zi*).

La fel, o parte de activitate a instituției reprezentantului Guvernului în teritoriu este dedicată ridicării nivelului de legalitate a actelor autorităților administrației publice locale și anume, instruirii aleșilor locali și funcționarilor publici.

În tabelul de mai jos sunt prezentate datele cu referire la acțiunile întreprinse din partea oficiilor teritoriale la acest compartiment.

Oficiul teritorial	Numărul participărilor la ședințele consiliilor locale	Numărul seminarelor organizate și desfășurate
Bălți	nu a indicat	12
Cahul	7	10
Căușeni	nu a indicat	9
Chișinău	nu a indicat	6
Comrat	nu a indicat	nu a indicat
Edineț	31	4
Hîncești	60	1
Orhei	27	15
Soroca	17	12
Ungheni	74	17

Astfel, pe parcursul anului 2016 specialiștii oficiului au monitorizat la fața locului activitatea autorităților locale reprezentative și deliberative în procesul desfășurării ședințelor consiliilor locale, precum și au acordat suportul consultativ necesar, inclusiv asupra proiectelor de acte administrative, supuse dezbaterilor.

Totodată, întru sporirea capacităților profesionale ale angajaților, precum și pentru a asigura dezvoltarea abilităților necesare în procesul de verificare a actelor administrative, unele oficii teritoriale au comunicat despre instruirii organizate la

nivel de oficiu pentru specialiști. Spre exemplu, la **Oficiul teritorial Chișinău**, specialiștii principali au fost instruiți de către Agenția Relații Funciare și Cadastru, ÎS "Cadastru" și ÎM Institutul Municipal de Proiectări "Chișinăuproiect" la subiectul ce vizează *formarea și înregistrarea bunurilor imobile*.

Reieșind din informațiile prezentate, se atestă, că funcționarii oficiilor acordă atenție sporită comunicării zilnice cu conducătorii autorităților publice locale de ambele nivele, consilierii, secretarii consiliilor locale și funcționarii publici, cărora li se acordă ori de câte ori este necesar/la solicitare asistență juridică în aplicarea corectă a prevederilor legale.

IV. Examinarea corespondenței parvenite în oficiu.

Potrivit *pct.14 lit.g)* a "Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat", aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.845 din 18.12.2009, *șeful Oficiului teritorial este responsabil de asigurarea recepționării și examinării, în conformitate cu legislația în vigoare, a petițiilor parvenite de la cetățeni, persoane juridice și organizații obștești din teritoriu în care își desfășoară activitatea.*

Astfel, în anul 2016 oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat au recepționat și au examinat **peste 630 petiții** și demersuri din partea cetățenilor și adresanților (persoane juridice, conducătorii instituțiilor, serviciilor, etc.). Potrivit datelor comunicate, reprezentanții Guvernului în teritoriu denotă un spor al petițiilor/sesizărilor, inclusiv verbale, din partea cetățenilor și aleșilor locali, care informează oficiul despre neregulile admise din partea autorităților publice locale, fapt ce permite întreprinderea acțiunilor prompte, în limitele atribuțiilor funcționale, întru neadmiterea/suspendarea actelor pretis a fi ilegale (OT Chișinău, OT Căușeni).

Totodată, *tematica petițiilor/adresărilor* înaintate este diversă. Potrivit informațiilor din Raport, cele mai frecvente sunt problemele abordate din următoarele domenii: raporturi de serviciu/muncă, necesitatea consultării acțiunilor civile în judecată pentru restituirea bunurilor materiale, litigii asupra unor loturi de pământ, consultări a unor prevederi a cadrului normativ și legal, etc. *Or, diversitatea tematică a adresărilor reflectă problemele actuale stringente, cu care se confruntă cetățenii și autoritățile administrației publice locale.*

Desfășurând această activitate, specialiștii principali ai oficiilor au acordat atenție termenelor de oferire a răspunsurilor (conform prevederilor *Legii cu privire la petiționare nr.190 din 19.07.1994*), precum și necesității menținerii comunicării între instituția reprezentantului Guvernului în teritoriu și persoanele fizice/juridice/ societatea civilă din aria de activitate a acestuia.

Pe lângă petițiile/demersurile înaintate, funcționarii oficiilor sunt responsabili de examinarea adresărilor pe varii subiecte, din partea instituțiilor statului (*de exemplu: Parlamentul, Guvernul, Curtea de Conturi, Inspekția Financiară, Inspectoratul de Poliție, etc.*). Numărul acestora per-total pe 10 oficii teritoriale depășește cifra **250**.

La fel, întru exercitarea prevederilor Hotărîrii Guvernului nr.689 din 13.11.2009 ”Cu privire la organizarea audienței cetățenilor”, **3 oficii teritoriale din 10** (OT Soroca, OT Bălți și OT Orhei) au comunicat, că au primit în audiență în perioada de referință **3345 cetățeni**, iar celelalte 7 oficii au prezentat date generale în vederea realizării atribuției de primire a cetățenilor în zilele stabilite, conform circularei Cancelariei de Stat nr.1306-07 din 04.01.2012.

V. Definirea problemelor ale oficiilor teritoriale din domeniul controlului administrativ de legalitate și recomandările Cancelariei de Stat.

Pornind de la prevederile pct.14 al ”Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat”, aprobat prin HG nr.845 din 18.12.2009, șeful oficiului teritorial este responsabil, inclusiv de monitorizarea și generalizarea activității oficiului, pe care îl conduce, în vederea înaintării propunerilor de perfecționare a cadrului legal existent, precum și de informarea Cancelariei de Stat despre activitatea desfășurată și problemele cu care se confruntă în exercitarea atribuțiilor.

Astfel, în procesul de exercitare a controlului administrativ de legalitate a actelor adoptate/emise de către autoritățile administrației publice locale de ambele nivele, oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat au scos în evidență un șir de subiecte, ce necesită atenție din partea Conducerii Executivului.

Multitudinea atribuțiilor, cu care sunt învestite instituțiile Reprezentantului Guvernului în teritoriu atrage după sine responsabilitate și implicare continuă în fortificarea și eficientizarea relațiilor de conlucrare și colaborare în teritoriu atât cu autoritățile administrației publice locale, cât și cu cetățenii.

În acest context, oficiile teritoriale au întreprins acțiuni concrete întru respectarea obiectivelor de asigurare a legalității actelor administrative, racordarea acestora la principiile legale și minimalizarea cazurilor de neconformare în procesul emiterii/adoptării actelor administrative din partea APL.

La acest compartiment ținem să reiterăm, că pe cînd numărul actelor administrative crește an de an, cei **38** specialiști responsabili de exercitarea controlului administrativ de legalitate depun efortul maxim pentru a verifica **majoritatea actelor** ale APL prin prisma **controlului obligatoriu micșora volumul impunător de muncă, rămîne a fi actuală.**

Spre exemplu: un specialist de la Oficiul teritorial Orhei verifică anual 7667 acte (responsabil de raionul Orhei), iar în Oficiul teritorial Chișinău și Comrat, aceia-și unitate de specialist examinează 2753 acte (pe r-l Dubăsari) și 1248 acte (pe sectorul or.Vulcănești și 3 localități aferente) și 2427 acte (pe or. Ceadâr-Lunga și 8 localități aferente). Sau, în Oficiul teritorial Edineț: pe raionul Edineț specialistul responsabil verifică anual 6652 acte, iar pe r-l Ocnița numărul actelor parvenite spre control în 2016 constituie 3290. Discrepanța în volumul de muncă exercitat de o unitate de specialist este evidentă.

O altă problemă, cu care se confruntă oficiile teritoriale, este **tardivitatea prezentării sau prezentarea selectivă a actelor spre control** din partea autorităților

(din nu

administrației publice locale. Reiterăm, că secretarii consiliilor locale (responsabili prin Legea nr.436/2006 de obligația de a transmite actele administrative ale autorității emitente spre control), în termen de 5 zile de la semnarea actului autorității executive sau deliberative, trebuie să expedieze obligatoriu o copie a actului administrativ respectiv oficiului teritorial al Cancelariei de Stat. Conform datelor expuse supra, în perioada de referință numărul actelor, prezentate cu depășirea termenului legal stabilit rămâne a fi destul de mare (din numărul total de acte **172601 - 33739 acte au fost prezentate tardiv, 19,54%**).

În limitele atribuțiilor funcționale, oficiile teritoriale au conlucrat cu persoanele responsabile și, conform datelor prezentate în raport, au utilizat două metode de soluționare a astfel de situații:

- atenționarea secretarilor consiliilor locale despre respectarea termenului de prezentare a actelor administrative spre verificare (OT Chișinău, OT Orhei, OT Ungheni);
- implicarea Inspectoratului de Poliție, care are atribuția de a aplica amendă contravențională persoanelor, ce se fac vinovate în nerespectarea prevederilor art.349 alin.(1) a Codului Contravențional (OT Hîncești, OT Bălți, OT Edineț).

Neconformarea prevederilor cadrului legal existent în anumit domeniu/aplicarea normelor legale eronate/neprezentarea în termen a materialelor ce au stat la baza actelor administrative, de către autoritățile administrației publice locale emitente, constituie o altă problemă în activitatea instituției reprezentantului Guvernului în teritoriu.

Datele indicate supra la acest compartiment arată, că din **4232** cazuri de sesizări înaintate de oficiile teritoriale, în **722** de cazuri autoritățile administrației publice locale și-au **menținut poziția și au respins notificările înaintate de oficii**. De notat, că în fapt, sesizările oficiilor teritoriale înaintate către autoritățile emitente, reprezintă o opinie a oficiului vizavi de anumit act administrativ, considerat emis/adoptat de organul executiv sau deliberativ, cu indicarea prevederilor legale. În aceste condiții, doar instanța contenciosului administrativ are competența de a se expune asupra legalității actului administrativ notificat.

Totodată, persistă cazuri, în care acțiunile ajung în instanța de judecată și doar la solicitarea instanței autoritățile administrației publice locale prezintă unele acte, solicitate de oficiu în procesul verificării sub aspectul legalității. Sau, există situații, în care autoritatea emitentă abrogă/ modifică/completează actul notificat, dosarul aflându-se deja în examinare în instanța judiciară și, prin urmare, fiind acceptată cerința oficiului, ultimul renunță la acțiune și își retrage cererea.

Reiterăm, că volumul actelor și proceselor inițiate de instituțiile reprezentantului Guvernului în teritoriu este impunător și în aceste condiții, ar fi relevant, ca numărul cazurilor menționate să fie redus la maxim, iar situațiile descrise să fie soluționate pînă a ajunge în instanță. Or, în acest caz este *inutil perturbată activitatea atît a oficiului teritorial, cît și a autorității administrației publice locale, implicate în proces*.

La fel, oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat invocă ***lipsa unor pîrghii legale pentru suspendarea executării unor acte administrative, adoptate cu abateri de la normele legale*** (în special, pe cazuri ce pot prejudicia bugetul de stat și înstrăinarea ilicită a patrimoniului public) pînă la pronunțarea hotărîrii definitive și irevocabile a instanței de judecată. Or, potrivit datelor oficiilor teritoriale, înaintarea acțiunilor în instanță nu împiedică autoritățile administrației publice locale, executarea actelor administrative, în viziunea oficiilor ilegale, iar ***instanțele de judecată nu întotdeauna acceptă demersuri de suspendare*** a actului respectiv din partea instituției reprezentantului Guvernului în teritoriu.

Or, în practica instanțelor judiciare această măsură se aplică de la caz la caz și la intima convingere a judecătorului ce examinează actul administrativ respectiv. Altfel spus, pe cazuri similare, nu există o uniformizare a aplicării prevederilor legale privind suspendarea anumitor acte. Din aceste considerente, în opinia reprezentanților Guvernului în teritoriu, din partea autorităților emitente se admit multiple abateri.

În același context, oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat abordează problema ***lipsei prevederilor legale, ce ar viza responsabilizarea organelor executive și, în special, deliberative locale pentru emiterea/adoptarea actelor administrative, considerate în ultimă instanță, ilegale.***

Avînd în vedere complexitatea și volumul muncii specialiștilor din cadrul oficiilor teritoriale, diversificarea cadrului normativ și legal, specificul activității desfășurate, ***problema perfecționării adecvate a cadrelor din oficii este destul de dificilă și în permanență-actuală.***

În condițiile celor expuse, Cancelaria de Stat vine cu următoarele recomandări către instituția reprezentantului Guvernului în teritoriu:

- 1) Oficiile teritoriale urmează să se axeze asupra fortificării relațiilor de conlucrare și colaborare cu autoritățile administrației publice locale din aria de activitate;
- 2) Șefii oficiilor teritoriale urmează să organizeze activitatea instituțiilor pe care le conduc, întru asigurarea:
 - suportului metodologic-consultativ necesar autorităților administrației publice locale și altor persoane interesate;
 - ori de cîte ori este necesar, deplasarea specialiștilor în Consiliile raionale și primăriile din teritoriu, pentru acordarea asistenței juridice în cadrul ședințelor consiliilor locale;
 - organizării audiențelor pentru toate persoanele interesate, inclusiv, cu ieșirea în teritoriu;
 - identificării soluțiilor de a majora numărul de instruiți profesionale atît pentru funcționarii din cadrul oficiilor, cît și celor din autoritățile administrației publice locale;

- revizuirii, după caz, a volumului de muncă îndeplinit de fiecare funcționar din oficiu și ajustarea acestuia în funcție de numărul de specialiști;
 - atenției sporite și monitorizării continue a procesului de prezentare a actelor administrative și a tuturor acțiunilor ce derivă din exercitarea controlului administrativ de legalitate;
 - participării funcționarilor oficiului la toate ședințele instanței de judecată pentru reprezentarea intereselor statului în modul stabilit;
 - întreprinderii acțiunilor necesare pentru calitatea tuturor documentelor de ieșire, inclusiv, conform cerințelor Cancelariei de Stat;
 - conlucrării cu editurile presei locale, întru diseminarea informației în teritoriu despre rolul și locul instituției reprezentantului Guvernului în teritoriu și despre acțiunile ce se întreprind de către acestea, etc.
- 3) Oficiile teritoriale, urmează să contribuie la modernizarea legislației din domeniu și să intervină cu propuneri către Cancelaria de Stat întru promovarea inițiativelor.

REZUMAT

În condițiile ”Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.845 din 18.12.2009, una din misiunile principale ale oficiilor teritoriale, este controlul obligatoriu sub aspectul legalității a actelor administrative ale autorităților administrației publice locale de nivelul I și II.

Multitudinea proceselor și acțiunilor necesare, pentru a parcurge tot procesul legal în vederea supunerii controlului actelor administrative, impune anumite obligații și responsabilități atât din partea autorităților publice locale emitente, cât și din partea colaboratorilor oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat.

În dinamica anilor precedenți, comparativ cu perioada de referință, se atestă o creștere continuă a numărului de acte parvinite spre verificare la oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat.

Astfel, în anul 2016 au fost supuse controlului administrativ de legalitate **obligatoriu - 166488** acte, iar **controlului facultativ - 6113** acte. Cu termen expirat au fost prezentate **33739** acte, ceea ce constituie **19,54%**. După cum a fost menționat supra, numărul actelor prezentate cu termen depășit scade an de an (*anul 2014- 28,5%, anul 2015 – 23,47%*).

Din numărului **total de 172601** acte, parvenite spre control, **5711** (3,30%) – sunt din categoria ”altele”, care au inclus diferite contracte de licitații și achiziții, pachete de documente, ce au stat la baza adoptării unor decizii ale consiliilor locale. De menționat, că numărul acestora, la fel, este în creștere continuă, comparativ *cu anul 2015 - 4799* acte.

Pe parcursul anului 2016 oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat **suplimentar** au supus controlului **397** de acte ale organelor executive și deliberative locale, în

urma solicitărilor autorităților, instituțiilor și persoanelor interesate. Totodată, *potrivit dărilor de seamă în cauză, a crescut simțitor numărul adresărilor, inclusiv verbale, către instituția reprezentantului Guvernului în teritoriu pe varii subiecte, ce denotă sporirea încrederii adresanților în instituția dată.*

Totodată, în perioada de raportare, oficiile teritoriale au considerat adoptate cu **derogări** de la prevederile legale **4232 acte administrative**. În urma notificărilor înaintate: **17,06%** (722 acte) au fost respinse de APL; **39,08%** (1654 acte) - autoritățile emitente s-au conformat și au abrogat actele sesizate; **13,84%** (586 acte) – actele administrative neconforme au fost modificate, iar în **7,49%** (317) – completate de autoritățile executive și deliberative.

În perioada de referință oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat au inițiat în instanța contenciosului administrativ **967 acțiuni** (în instanța de Fond, Apel și Recurs). Totodată, colaboratorii instituției reprezentantului Guvernului în teritoriu au participat în **774 procese**, depuse anterior perioadei de referință. Prin urmare, în anul 2016 la nivel de cele 3 instanțe judecătorești (instanța de Fond, Apel și Recurs) acțiunile oficiilor teritoriale **au fost acceptate în 574 procese**, iar **respinse – în 104 cazuri**.

La fel, în perioada respectivă, o deosebită atenție din partea oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat a fost atrasă acordării suportului metodologic-consultativ, în special autorităților administrației publice locale din aria de activitate (51482 consultații), precum și instruirii aleșilor locali și funcționarilor publici (99 seminare și mese rotunde organizate și desfășurate pe parcursul anului 2016).

În concluzie:

Scopul de bază a controlului administrativ de legalitate a actelor autorităților administrației publice locale, exercitat de către oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat constă în prevenirea încălcărilor legislației în vigoare, admise de către APL în procesul adoptării/emiterii actelor administrative. În fapt, **acest control are menirea să asigure corectitudinea funcționării administrației publice locale în condiții de legalitate prin conformitatea actelor administrative, ce stau la bază.**

Întru respectarea acestor prerogative, paralel cu exercitarea controlului de legalitate, oficiile teritoriale permanent sunt preocupate de acordarea suportului necesar (consultativ-juridic) atât pentru funcționarii din cadrul autorităților publice locale, aleșilor locali, conducătorilor instituțiilor, cât și pentru cetățenii din aria de activitate a oficiului.

Prin urmare, oficiul teritorial al Cancelariei de Stat, fiind ”veriga de legătură” a Guvernului la nivel local depune efort continuu pentru o conlucrare eficientă cu autoritățile administrației publice locale din teritoriu, bazate pe principiile autonomiei, legalității, transparenței și colaborării în rezolvarea problemelor comune.